



KÖRKÉP

XIX. ÉVF. 9. SZÁM ■ 2009. SZEPTEMBER

ÁRA: 100 FT



Mórahalmom a 20 éves város

Rendezvénysorozat
szeptemberi programjai:

szeptember 11-12-13.



Móranet Nonprofit Közhasznú Kft
6782 Mórahalmom Röszkői út 1.
www.morahalom.hu

Szeptember 12. (szombat)

9.00 Fogathajtó verseny a Mórahalmi Fogatosok Baráti Társasága szervezésében (régii Vásártér területe)

10.00 20 éves foci – 20 évvel ezelőtti mórahalmi futball-csapat tagjainak barátságos mérkőzése (Sportpálya)

14.00 Öko Napok – játékos ismeretterjesztő programok gyermekeknek, szülőknek a Móra Ferenc ÁMK-ban

Az Én kifestőm – mórahalmi kifestőkönyv átadása

16.00 Tanítók fája állítása a Móra Ferenc ÁMK pedagógusainak tiszteletére (Móra Ferenc ÁMK)

20 éves diákok és a 20 évvel ezelőtti végzett diákok ünnepi osztálytalálkozója

17.00 Filmvetítés Régi filmek Mórahalmomról címmel (Aranyszöm Rendezvényház)

MÓRAHALOM A 20 ÉVES VÁROS

VÁROSNAPI RENDEZVÉNYEK 2009. SZEPTEMBER 11–12–13.

Szeptember 11. (péntek)

10.00 Öko Napok – játékos ismeretterjesztő programok gyermekeknek, szülőknek a Móra Ferenc ÁMK-ban

A kétnapos program támogató partnere az ANTSZ.

11.00 20 éves a Gondozási Központ

Az intézmény egykori dolgozóinak és ellátottjainak találkozója (Aranyszöm Rendezvényház)

14.00 70 éves az óvoda – ünnepi műsor, majd az új csoportszoba és tornaszoba átadása

17.00 Emléktábla-avatás a lengyel menekültek tiszteletére (Idősek Otthona, Szegedi út 1.)

– a lengyel menekülteknek egykor otthont adó volt Levente-képző épület falán, kapcsolódva a Csongrád Megyei Lengyel Év programozatához
Közreműködik a Mórahalmi Fúvószenekar.

Fejezetek a lengyel-magyar történelemből

– kiállítás megnyitója (Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő aula)

„Mórahalmom régen és ma” – Mórahalmom város fejlődését bemutató fotókiállítás és a Móra Ferenc ÁMK gyermekrajz-pályázat alkotásaiból készült tárlat megnyitója (Aranyszöm Rendezvényház)

Szeptember 13. (vasárnap)

13.00 Térzene a Mórahalmi Fúvószenekar közreműködésével (Aranyszöm Rendezvényház előtt)

13.30 „Tóth Menyhért élete” – kiállítás megnyitó (Tóth Menyhért Városi Könyvtár)

14.00 Ünnepi képviselő-testületi ülés (Aranyszöm Rendezvényház) – a Végrehajtó Bizottság, az első és a jelenlegi képviselő-testületek tagjainak részvételével

16.00 „Mórahalmom 20 éves város” gálaműsor (Aranyszöm Rendezvényház színházterme)

Polgármesteri köszöntő

Városnapi kitüntetések átadása

„Filmkockák Mórahalmom történetéből”

– filmvetítés a városról készült filmek archívumából

Városköszöntő gálaműsor Csongrád megye városaitól

VÁROSI ÉS ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

■ Mórahalom Város Képviselő testülete augusztus 26-án szerdán **tartotta soros ülését** a polgármesteri hivatal tárgyalótermében. A testületi ülés fő napirendi pontjaként **beszámoló hangzott el az önkormányzat 2009. évi költségvetésének I. félévi végrehajtásáról.**

■ **Augusztus 27-én, csütörtökön zárult a Nemzetközi Megyejáró Fesztivál programorozata az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdőben.** A 14 órakor kezdődött rendezvényen szlovák és lengyel táncsoportok mutatkoztak be. Az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdőben 8 alkalommal 32 csoport lépett fel, nagy sikerrel. A bemutatkozó csoportok Csehország Törökország Lengyelország Görögország Norvégia Lettország Szlovákia Israel Oroszország Portugália Spanyolország Franciaország Olaszország Litvánia Baszkföld Észtország népzenei, néptánc kultúráját mutatták be.

A Fesztivál zárónapján a Mesevel és Ritmussal Alapítvány 40 dobosa és táncosa is fellépett a színpadon. Az Alapítvány „Dobokkal Afrika felé” című projektje arra irányul, hogy az Alapítványhoz csatlakozott fiatalokból álló csoport és az ifjúsági cserében résztvevő partnerországokból érkező csoportok bemutatásuk egymásnak, hogy egy Európán kívüli kultúra hagyományos zenei elemeit miként adoptálták különböző kulturális hátterük tükrében. A spanyol, dán, román és magyar csoport tagjait összeköti egy nyugat-afrikai dob, a djembe iránti érdeklődés, amely hangszert számos afrikai népcsoport szinte valamennyi fontosabb társadalmi eseményénél (pl. születés, esküvő) használja. E kulturális vonásokat közösen dolgozzák fel és hasonlítják össze az európai kultúrával. Ezzel a különböző népcsoportok hagyományainak megőrzésére, a más kulturális szokásokkal szembeni tolerancia erősítésére, továbbá a faj-, illetve idegengyűlölet elleni harc melletti kiállásra törekednek.

■ **Augusztus 31-től az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő hétfőtől csütörtökig és vasárnap 9-től 19 óráig, valamint pénteken és szombaton 9-től 22 óráig tart nyitva.** A kültéri medencék szeptembertől fokozatosan zárnak be. A nyári bejárat és a rendezvénymedence szeptember 6-ig üzemel.

■ **A Mórahalmi Fúvószenekar fellépett az idei Zákány-széki Falunapon, továbbá egy nemzetközi fúvószenekari fesztiválon is részt vett Dunaújvárosban.** A Mórahalmi Alapfokú Művészeti Iskola Csicserei Néptánc csoportja, pedig nemrégiben a vajdasági Óbecsén képviselte településünket.

■ **A Mórahalmi Autósport Sportegyesület szervezésében az országos gyorsasági roncserdy** bajnokság mórahalmi futamát rendezik meg szeptember 6-án vasárnap 10 órától, a bajai úti benzinkút mögötti területen.

■ **Népünk Genetikai Csáládfája** címmel a **National Geographic Chanell és a Millenáris Nonprofit Kft. közös, ismeretterjesztő kiállítását** szeptember 3-ig tekinthették meg az érdeklődők az Aranyszöm Rendezvényházban.

■ **Ipari parki útépitések munkaterület-átadása: Mórahalom Város Önkormányzatának** az ipari park szolgáltatásainak fejlesztésére irányuló DAOP pályázata keretében, melynek támogatási szerződését egy éve írták alá, útépitési munkálatok kezdődnek a Homokhát Térségi Agrár-Ipari Park területén. A közbeszerzési eljárás során kiválasztott kivitelező, az algói székelyi DÉLÚT Kft, augusztus 13-ától megkezdte a Guzi sor 1211 m hosszú, 5 m széles, az Akácok út 492 m hosszú, 6 m széles, a Papírgyári út 360 m hosszú, 6 m széles, valamint a Móraép Kft telephelyén kialakítandó komplex ipari parki szolgáltató központ belső útja 69 m hosszú, 4,5 m széles szilárd burkolatú úttestének és a hozzájuk kap-

csolódó műtárgyak kivitelezését. A több komponensből álló pályázat útépitési munkáinak kivitelezési része nettó 167 millió forintba kerül, melyeknek támogatástartalma 49,5%. Az útépitési munkálatok várhatóan októberben fejeződnek be.

■ **A Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács (DARFT) pályázatot írt ki a leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatásának támogatására (LEKI).** Mórahalom Város Önkormányzata az **Óvoda tetőterében, egy 25 férőhelyes csoport szoba kialakítását tervezte,** a hozzá csatlakozó öltöző, vizes blokk, valamint egy tornaterem és torna szertár is helyet kap. Az Önkormányzat vállalta, hogy amennyiben a pályázaton nem nyer támogatást, abban az esetben is megépíti, hiszen a jelenlegi férőhelyek száma nem elégíti ki a helyi igényeket. A kivitelezés 2009. július 17-én megkezdődött, az Önkormányzat a szegedi székhelyű BAUSZER Kft-t bízta meg a munkák elvégzésével. Jelenleg a bontási munkák folynak, de ezzel párhuzamosan a kőműves munkákat is elkezdte a kivitelező, és az elektromos hálózat kialakítása is szépen halad. Az Önkormányzat az új helyre természetesen új kisasztalokat, székeket, ágyakat, és egyéb berendezési tárgyakat szerez be. A kivitelező vállalta, hogy 2009. szeptember 01-én a kis óvodások már az új, korszerű helyet vehetik birtokba.

■ Mórahalom Város Önkormányzata **pályázatot** nyújtott be a **Környezet és Energia Operatív Program keretében** kiírt **„Fenntarthatóbb életmódot és fogyasztási lehetőségeket népszerűsítő, terjedésüket elősegítő mintaprojektek”** című pályázati felhívásra. A projekt keretében kívánja Mórahalom Város Önkormányzata megvalósítani a **„Fenntartható Fejlődés Házát”,** amelynek célja, hogy teret engedjen a kistérség helyi termelői és a helyi alapokra épülő élelmiszeripari vállalkozásai által előállított termékeknek, előmozdítsa a térség hosszú távú, fenn-

tartható, környezeti, társadalmi, gazdasági fejlődését, és ezzel népszerűsítse, széles körben elterjessze a környezettudatosabb életmódot és fogyasztást.

■ **A Fenntartható Fejlődés Háza Mórahalmmon, az István király út 8. szám alatti ingatlanon** kerül kialakításra. Az üzletház hozzávetőlegesen 800 m² hasznos alapterületű, az épületben két szinten üzletek, egy szinten irodák, valamint előadóterem, egy szinten raktár-, és gépészeti helyiségek, valamint terasz, illetve egy szinten intenzív zöldtető terasz kerül kialakításra energiatudatos gépészeti megoldásokkal.

■ Mórahalom Város Önkormányzata 2009. június 26. napján **közbeszerzési eljárást** indított **a Fenntartható Fejlődés Házának” kivitelezése tárgyában.** A közbeszerzési eljárásban nyertes ajánlattevő a Bauszer Kft. lett. 2009. augusztus 5. napján került sor a vállalkozási szerződés megkötésére, amelyet követően megkezdődik a kivitelezés.

■ **Országos kirakodó és állatvásár 2009. szeptember 20-án** vasárnap lesz a Munkácsi Mihály utcai vásártéren.

■ **2009. szeptember 4-én – 5 – 6-án, péntek – szombat – vasárnap a 2002-ben és a 2003-ban született gyerekek ingyenesen léphetnek be az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő területére.** Lakhelykorlátozás nincs! A születési dátumot a szülőnek, vagy a kísérőnek kell igazolnia.

■ **Mórahalom várossá válásának 20. évfordulóját ünnepeljük 2009-ben, melyhez az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő különleges akcióval csatlakozik!** Az akció lényege, hogy megadott napokon az 1989-ben született személyek ingyenesen léphetnek be a fürdőbe. A jogosultságot személyi igazolvány bemutatásával kell igazolniuk a fiataloknak. A következő – jubileumi nap **2009. szeptember 20. vasárnap.**

Összeállította: **Teleki Ferencné**

Tisztelt lakosok!

A közeljövőben átszervezésre kerül a hulladékgyűjtő szigetek gyűjtési rendje, mivel a lakosság egy része saját hulladékát tömködi bele az 1.100 l-es hulladékgyűjtő edényekbe. Az üvegyűjtő edények mindenhol kint maradnak, de azokban továbbra is csak üveg helyezhető el! Üvegyűjtő edények találhatóak: Zákányszéki út, Móra Ferenc ÁMK; REAL ABC, Remény u.; Gólyás ház, István király u. 2/a; Móraép Kft., Röszei út 34.). A közterületen elhelyezett hulladékgyűjtő edények – mint a nevük is mutatja – a közterületen keletkező hulladék gyűjtésére szolgálnak, tehát nem a lakosság otthon felgyülemllett szemetének befogadására! Mindenki igénybe veheti a Móraép Kft. hulladékszállítását, pótlólag beszerezhetőek zsákok, melyeket szintén rendben összegyűjtenek. Továbbá a Hulladék-átalakításon is leadhatóak a máshová nem elhelyezhető anyagok. Természetesen ez is pénzbe kerül, de a korrekt, civilizált emberi magatartás szerint megfelelően kezeli az ember a keletkező hulladékát. Ezen túlmenően a hulladék „otthagynak” bárhol még súlyos szankciókat is von maga után! **A köztisztasági törvény szerint: 7. § (2) Aki települési szilárd vagy folyékony hulladékot a közterületen engedély nélkül lerak, elhelyez, illetőleg nem a kijelölt lerakóhelyen rak le, vagy helyez el; százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.**

A jövőben fokozottabban ellenőrizni fogjuk a szemetelőket, valamint támaszkodni fogunk a közterületen elhelyezett kamerák felvételeire is, melyek egyre több helyen kerültek kihelyezésre.

Ügyfélszolgálati rendszer kialakítása Mórahalom város Képviselő-testülete Polgármesteri Hivatalában

Mórahalom város Önkormányzata sikeres pályázatot nyújtott be az Államreform Operatív Program keretében meghirdetett „ÁROP-1.A.2/A Polgármesteri Hivatalok szervezetfejlesztése” tárgyú pályázati felhívásra. Az önkormányzat pályázati programja 21.500.000,- Ft összértékű, melyből 19.780.000,- Ft a támogatási összeg, és 1.720.000,- Ft az önerő összege.

A Kormány által meghirdetett Államreform egyik fontos eleme, hogy az igazgatási rendszer teljesítményét és a nyújtott szolgáltatások színvonalát a szükséges erőforrások optimális felhasználása mellett növelje.

Az önkormányzat által megvalósítani kívánt projekt, összhangban a kiíró akaratával, három fő területet ölel fel:

1. A döntési mechanizmus korszerűsítése
2. A költségvetési gazdálkodás eredményességének javítása
3. Partnerség erősítése

A kiíró által megjelölt fenti fő prioritások összesen 24 részterületéből 14-et foglal magában a pályázati program, melyekkel az önkormányzat célja a pontos munkavégzés folyamatának állandó tökéletesítése mellett az ügyfélközpontú működés megvalósítása is.

A projekttel Mórahalom város Önkormányzata a következő eredményeket kívánja elérni:

„egyablakos” ügyfélszolgálat létrehozásával hatékonyabb működésmód, valamint az ügyfelek kiszolgálása és a nyújtott

közszolgáltatások minőségének javulása

a szervezeti egységek közötti kommunikáció, együttműködés erősítése, mely az eredményes, korszerű működést szolgálja

a szervezet átalakításával, a folyamatok módosításával még teljesebb ügyfélszolgálat megvalósítása

az önkormányzat intézményeivel fenntartott jelenlegi kapcsolatok erősítése

A végrehajtás során előtérbe helyezzük az együttműködés javítását, a stratégiai menedzmentgondolkodás és eredményességi szemlélet erősítését. A projekt legfontosabb és a lakosság számára a jövőben kézzelfogható eredményként realizálható célja, hogy felmérje és megalapozza a majdani központi ügyfélszolgálat kialakításához szükséges szervezeti, személyi, szabályozási szükségleteket, feltérképezze azokat az ügytípusokat és feladatokat melyek a központi ügyfélszolgálatba szervezhetőek, és ehhez igazítsa a hivatal belső folyamatait.

A projekt végrehajtása érdekében 2009. áprilisában sikeres közbeszerzési eljárást folytattunk le, melynek eredményeképpen a 4Sales Systems Kft. nyerte el a megvalósítás lehetőségét. Jelen időpontig riportok, felmérések készítése, a szervezet átvilágítása, súlyponti problémák diagnosztizálása és képzések lebonyolítása történt meg, továbbá a felmérés eredményeképpen javaslatok megfogalmazására és hosszú távú fejlesztési koncepció kidolgozására került sor. A projekt to-

vábbi részében a szervezetfejlesztési folyamat eredményének végrehajtása, a három fő fejlesztési részterület telepítése, a pályázatban meghatározott indikátorértékek teljesítése, a rendszer aktiválása, tesztelés, visszaigazolások gyűjtése valósul meg. A projekt tervezett befejezése 2010. november 15.

Támogató: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (1077 Budapest, Wesselényi u. 20-22.)

A projekt végrehajtásában közreműködő szervezet: VÁTI Kht FPÜ-ÁROP-EKOP Igazgatósága
(1016 Budapest, Gellérthegy u. 30-32.)

CSALÁDI események

HÁZASSÁGKÖTÉS

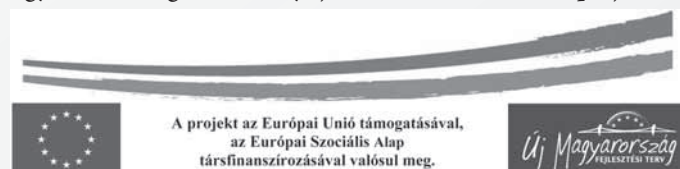
Mohai Imre és Kószó Katalin ♦ Garai Tamás Péter és Juhász Dominika ♦ Laboncz Sándor és Péter Melinda 2009. augusztusa folyamán házasságot kötöttek. *Gratulálunk, és sok boldogságot kívánunk!*

SZÜLETÉS

Szélpál Olgának Adorján ♦ Németh Mónikának és Sándor Attilának Hajnalka Márta ♦ Farkas Brigittának és Szócs Gábornak Bálint nevű gyermeke született. *Gratulálunk és jó egészséget kívánunk!*

HALÁLOZÁS

Nagy László – Dózsa György u. 15. ♦ Börcsök István – Domb u. 7. ♦ Miklós Mihály – Dózsa György u. 18/a ♦ Takács József – V. ker. 75/A ♦ Tóth Gábor – Dobó u. 2. ♦ Körömdi Istvánné Murvai Erzsébet – Szeged, Szamos u. 10/A. Nyugodjanak békében!



Abban a pillanatban elfelejtettünk minden kint, a rengeteg munkát...

Svédországban, egy Malmö melletti kisváros, Höllvikén adott otthont a 2009-es Kötélugró Csapat Európa Bajnokságnak, július 29-30-án, fogadva 9 ország 45 csapatát.

Európa és Világbajnokságon csapatban külön versenyeznek a 18 év alattiak, mint juniorok és a 18 év felettek, mint seniorok. Mi, 2007-hez hasonlóan, most is **mindkét korcsoportban versenyeztünk 1-1 csapattal.**

Természetesen **kijutni se volt könnyű**, hiszen novemberben, márciusban, májusban voltak a válogató versenyek, közben még DD, egyéni és formációs OB, Diákolimpiai versenyek, így **szinte egész évben maximumon kellett teljesíteni** (persze iskola, ill. munka mellett). Elégge el is fáradtak versenyzőink a tanév végére, pedig még ekkor következett a felkészülés véghárja. Egy pár napos pihenő után, sokszor heti 8-9 edzéssel dolgoztunk. A szerencse se szegődött mellénk, mert mindkét csapatunk felkészülését az utolsó hetekben megnehezítette egy-egy komoly sérülés, így csak az utolsó pillanatban álltak össze újra teljesen a csapatok.

Minden esetre, mi minden tőlünk telhetőt, és a körülményekhez képest lehetséges lehető legtöbbet megtettük a minél jobb szereplés érdekében, s július 26-án, hajnalban, nekivágtunk a több, mint 1200 km-es útnak.

KRAKKÓ felé vettük az irányt, ahol a Wawel dombjáról gyönyörködtünk a Visztula partján elterülő városban, majd AUSCHWITZ-ban elevenítettük fel történelmi ismereteinket. Későn este értünk lengyel testvérvárosunkba, UNIEJÓW-ba, ahol pazar szállás és ellátás várt bennünket, így másnap reggel kipihenten folytattuk utunkat – ezúton is köszönet érte.

A következő pihenőt BERLIN-ben tartottuk, 5 órát töltöttünk a

német fővárosban, megcsodáltuk sok nevezetességét, majd egész Berlint megnéztük a TV torony 203 m magasán lévő gömbjének kilátójából. Éjfél után értünk fel Sassnitzba, ahonnan kora hajnalban indultunk komppal Svédországba. A hatalmas kompon rajtunk kívül több száz utas, több, mint száz gépjármű, buszok, teherautók, kamionok, sőt 2 vonat is áthajózott. 4 óras tengeri út után, 28-án korán reggel értünk a verseny helyszínére, a tengerparton fekvő Höllvikénbe.

Nekünk abban az iskolában volt a szállásunk, amelynek sportcsarnokában a versenyek zajlottak. Egy kiürített tanteremben aludtunk, itthonról vitt felfújható matracon, saját hálósákban és kispárnán. A hotel még ennél is többbe került volna, s még októberben szeretnénk részt venni a párizsi DD Világkupán, melyet legutóbb megnyertünk, ezért próbáltunk spórolni, ahol csak lehetett. Egyébként jó helyünk volt, mert közvetlenül átjárhatunk a szállásról a csarnokba, az iskola ebédlőjében volt az étkeztetés, így nekünk nem kellett naponta ingáznai, minden egy helyen volt.

A verseny utáni estéken mienként volt az egész csarnok, melyet ki is használtunk, fociztunk, játszottunk éjszakába nyúlóan, valamennyien – versenyzők, kísérők és sofőrök – együtt.

Július 29., szerda: elérkezett a nagy nap, megkezdődött az EB az ünnepélyes megnyitóval. Közel 250 versenyző vonult fel országuk zászlaja mögött, nemzeti melegítőben. A lelátó tele volt, óriási volt a hangulat.

A színpompás felvonulás után azonnal kezdődött a megmérettetés. Az első nap a **senior csapatunk versenyzett, névszerint: Dobó Erika, Farkas Cs. Dalma, Farkas Cs. Szandra, Farkas Cs. Tamás és Kiss Anita.**

Először a gyorsasági versenyszámok következtek, elég jól vettük az akadályt.

Elmaradtunk ugyan, főleg DD-ben, a legjobbunktól, de még így is elég jól álltunk.

Jöttek a szabadon választott gyakorlatok, mi a kiskötteles számokat mutattuk be először. **A párossal kezdtünk.** Már túl voltunk a gyakorlat felén, egyszerre, hibátlanul mentek a nehezebbnél nehezebb sorok, már kezdtünk felélegezni, amikor egy szerencsétlen kötél összeakadásból adódott egy nagy hiba, de így is igen jó pontszámokat kaptunk. **Aztán a 4 fős formációs gyakorlat következett**, ami nagyon jól sikerült az előző rontás rémülete után. Hibátlan gyakorlatunkat nem csak a magyarak tapsolták meg. Ismét jó pontokat kaptunk, de kemény volt a mezőny, sok jó pontszám született.

Jöttek a DD-s gyakorlatok: a DD3-as rosszul indult, s onnantól kezdve nehezen találtunk vissza, sok hibával mutattuk be ezt a versenyszámot, nem is kaptunk túl sok pontot rá. A DD4-es gyakorlat viszont igen jól sikerült, szinte hibátlan volt, de erre is elég alacsony pontokat adtak a bírók érthetetlen módon. Ezek után nyilvánvaló volt, hogy összetettben nem leszünk dobogón, de talán az egykötteles versenyszámokban sikerül érmet szerezni. Lázasan számolt mindenki, de úgy tűnt, pár ponttal lemaradtunk a dobogóról...

Legnagyobb örömeinkre nem így volt, csak rosszul írtunk fel egy pontszámot, s **az egykötteles versenyszámokban a harmadik legjobb eredményt elérve, a mórahalmi csapat tagjai felállhattak a dobogóra.** Óriási öröm volt. Fent álltak a dobogón **a nemzeti válogatott melegítőben Európa legjobbjaival**, s gyönyörű érmet akasztottak a nyakukba. Abban a pillanatban elfelejtettünk minden kint, a rengeteg munkát, nehézséget, csak azt éreztük, hogy megérte, lett eredménye a sokszor emberfeletti energia befektetésnek,



A junior csapat



A senior csapat

a rengeteg munkaórájának, ami ide vezetett.

Július 30. csütörtök: a juniorok versenyének napja. A Duka Lili, Farkas Cs. Petra, Makra Tímea, Sztankovics Zsannett összeállítású csapatunkat egyrészt lelkesítette a nagyok előző napi sikere, másrészt teherként nyomta őket, mi lesz, ha nekik nem sikerül?

Szerencsére **igen jó gyorsaságikkal kezdtek** – kiskötéssel és DD-vel is a 2. legjobbat hajtották - így egy kicsit megnyugodtak. Ezután nekik **a DD-s gyakorlatok következtek**, sajnos **egyik sem lett hibátlan**, kicsit kétségbe is estek a lányok, de mások is sokat hibáztak, még nem dőlt el semmi. Még volt két versenyszám, **az egykötteles gyakorlatok, amik nagyon jól sikerültek.** Páros gyakorlatra nem kapott nálunk magasabb pontot senki, de formációs gyakorlatban is csak egy jobb pontszám akadt.

Persze ezt, ott, akkor, ennyire pontosan nem tudtuk, mert minden versenyszám után azonnal mentünk ki készülni a következő versenyszámra, csak azt tudtuk, hogy jól sikerültek, s úgy éreztük, hogy ezzel valószínűleg dobogón leszünk. Így egy kicsit nyugodtabban vártuk az eredményhirdetést, mert úgy gondoltuk, hogy kiskötéssel biztos lesz érem. Amikor elértek az eredményhirdetésben a harmadikhoz és nem minket szólítottak, sőt másodikkak se,

akkor egy picit megijedtek (én tudtam a hivatalos eredményt), hogy léteznek, hogy mégse kerültek be az első hatba se? De igen, méghozzá elsőként! **Leírhatatlan öröm volt, amikor az egyköteles versenyszámok Európa Bajnokának szőlőtök a Hungary 4-es csapatot, azaz a mieinket. EB arany Mórahalomnak..., csodálatos eredmény.**

DD-ben se szerepeltünk rosszul, hiszen 4. lett csapatunk, így már titkon remélték, hátha lesz **összetettben** (a hat versenyszám alapján) is egy érem, s lett is.

A bronzérem átvételére ismét csapatunkat hívták. EB ÖSSZETETT ÉREM... FANTASZTIKUS, NAGY-

SZERŰ TELJESÍTMÉNY!!

Július 31-augusztus 1: a versenyt követő 2 nap táborban voltunk, ahol az EB résztvevői egész nap ugróköteleztek, tanultak egymástól és tanították egymást, tornáztak, játszottak együtt nemzetiségtől, kortól függetlenül. Mi még egy kirándulást is beiktattunk, elutaztunk HELSINGBORG-ba, onnan áthajóztunk HELSINGÖR-be, ahol körbejártuk „Hamlet” várát, majd visszafelé szétnéztünk MALMÖ-ben is. Jelképe, a csavart torony, a naplemente a tengerparton, a hosszú híd, melyen másnap átkelni készültünk, lenyűgöző volt.

Augusztus 2: irány Magyarország, Mórahalom, átutazva a tenger fölött húzódo,

közül 8 km-es hídon Dániába, bepillantva KOPPENHÁGA, még hajnali szenderegésében lévő utcáiba, áthajózva a RODBY – PUTGARDEN között közlekedő luxussal Németszágba, szétnézve HAMBURG főterén, egyet éjszakázva LIP-CSEBEN, megcsodálva DREZDA és PRÁGA nevezetességeit.

Két csapatunk 3 éremmel érkezett haza a svédországi Európa Bajnokságról augusztus 4-én hajnalban, csendben. Pár nap alatt kipihentük magunkat, s azóta visszatértünk megszokott hétköznapjainkhoz, megkezdjük a felkészülést a következő versenyre, töretlenül dolgozunk tovább. Azt azért sajnáljuk, hogy országos szinten (pl. sporthírek) említést

sem érdemel egy ilyen teljesítmény, nem is tudják milyen eredményesek a magyarok ebben a sportágban, melyben az EB, VB érmek, Magyar Bajnoki címek mögött ugyanolyan kemény munka fekszik, mint más, közismert sportágakban.

Mi azért nagyon boldogok vagyunk, városunk sok-sok lakójával együtt büszkék vagyunk az eredményünkre és örülünk az elismerő szavaknak. **Külön köszönet a buszért és a sofőröknek, Szűcs Imrénének és Sztankovics Zsoltnak!**

Jó volt, szép volt, eredményes volt, legyenek büszkéink, örüljenek velünk, vigyék hírünket!!

MARTYIN LÁSZLÓNÉ

A Dunakanyarban táboroztunk

Az idei táborba július 6-án reggel 8 órakor indultunk. Velünk jöttek erdélyi testvértelepülésünk diákjai és tanárai is.

Az első nap délelőttje igen unalmasan telt, hisz utaztunk (és ki tud másfél óránál tovább utazni egy buszban úgy, hogy nem unatkozik?) .Egyszer csak elértünk a Visegrádi-hegység lábához, a Fellegvár alá. Itt kiderült, hogy nem buszszal fogjuk megközelíteni a várat, hanem a turistaúton felmászunk egészen a bazárokig. Ennek szinte senki sem örült, de mégis feljutottunk valahogy.

A vár gyönyörű volt. A legnagyobb részéből csodás kilátás nyílik a Dunakanyarra. Láttunk kiállítást fegyverekről, vadászatról, a várról. A panoptikumba sajnos nem mehettünk be, mert oda nem szólt a jegyünk. Ezeken kívül volt egy helyes kis „lovagi tornához” használatos tér bekerítve falkával.

Ezután ballagtunk tovább - sokaknak - a nap csúcspontja felé: bobozni. Szerintem nem volt olyan ember, aki ne élvezte volna a „féktelen száguldást”.

Eztán megint egy (már nem olyan hosszú) buszozás következett a táborhelyig. Na-

gyon szép helyen táboroztunk. Egészen modern és kultúrát volt. Kis faházakban aludtunk hármasával ill. négyesével. Az étkező, a WC, és a zuhanyzó is az épületben volt. A vacsorát jó étvágyal faltuk be. Ezután foglalkozás következett, rajzoltunk, ragasztottunk a füzetünkbe és közben énekeltünk. A titkos barátunkat is ekkor húztuk ki.

Elérkezett a második nap. Kisvasutazni mentünk a Börzsönybe. Először Szobra mentünk, ahol egy jó nagyot sétáltunk. Majd ezután folytattunk utunkat Márianosztrára. Itt megnézhetjük a templomot és a rabtemetőt. A fegyházat is láttuk (persze csak kívülről). Hazafelé menet megálltunk a Mária-kútnál. Itt mindenki kedvére ihatott, és friss forrásvízzel tölthette meg üres üvegét.

Visszatérvén kötelező volt a csendes pihenő, melyet volt aki betartott, volt aki nem. A pihenő után az egész tábor egy óriási játszott. Mindenki élvezte.

Vacsora után tábortűz volt.

Harmadnap Budapestre mentünk. Láttuk a Parlamentet, az állatkertet, és a Citadellát. Az Országház nagyon érdekes volt, hisz láttuk a magyar koronázási jelvényeket,

köztük a magyar koronát. Az állatkertet is nagyon élveztük. Láttunk: tigrist, oroszlánt, majmot, flamingót, mindenféle halakat, fókát, medvéket, orrszarvút, zsiráfot és még sok más állatot. A Citadella gyönyörű volt, na és a kilátás ...?!

Este megint volt foglalkozás. Már mindenki fáradt volt, ezért nem is lett annyira jó. Mindenki a másnapot várta már nagyon.

Nem alaptalanul vártuk, hisz **Esztergomba mentünk.** Voltunk a Duna-múzeumban, ahol sok érdekes dolgot megtudhattunk, ill. kipróbálhattunk. Ezután a Bazilika következett és a csodás kilátás a városra, a Dunára. A nap fénypontjaként kb. három órát pancsoltunk az Aqua-szigeten. Volt négy óriási csúszda, rengeteg medence, és féktelen jókedv!!!

Másnap Hollókőre mentünk, ahol a várban kaptunk egy középkori történelemórát. Az óra után egy kb. félórás „háború” jött (zokni bombákkal). A háború után lementünk az ófaluba. Láttuk a templomot és egy fazekas műhelyt, ahol sok aranyos ajándéktárgyat vásároltunk. Ezután elmentünk Ipolytarnócra, ahol mindenféle ősmaradványokat láthattunk ill. egy 3D-s filmet az ősszállatokról.

A hatodik napot a zebegényi Tengerészeti Múzeummal kezdtük, majd a dömösi átkelőnél áthajóztunk a Duna másik partjára. Dömösről mentünk a Rám-szakadékba, Magyarország legszebb szurdokvölgyébe. Rengeteg apróbb és közepes méretű vízesést láthattunk. Gyönyörű volt, de veszélyes. Utána visszamentünk a táborba. Ezen az estén is volt tábortűz, mivel ez volt a búcsúest. Utoljára rengeteget énekeltünk és kiderült, ki kinek volt a titkos barátja. Volt ám nagy álmétkedés! No meg öröm!

A vasárnap reggel a búcsúzás volt. Mindenki elköszönt mindenkitől. Amint az erdélyiek elindultak, mi is felszálltunk a buszra és irány az Alföld.

Ezen a napon voltunk a vácrátóti botanikus kertben és egy medveotthonban Veres-egyházán, ahol megettünk a medvéket fincsi mézzel. Utána meglepetésként elmentünk a Mc Donald's -ba és ettünk egy jót. Majd ismét utaztunk jó 2 és fél órát hazáig. Amikor elértük Mórahalom határát, szembesültünk a ténnyel, hogy hazaértünk.

Szerintem erre a táborra még sokáig fogunk emlékezni.

Köszönet érte mindenkinek, hogy ebben a nagy élményben részünk lehetett!!!

HARGITAI RÉKA



Lengyel katonai menekültek az egykori laktanya udvarán

Történelmi háttér:

1939-ben, miután a németek lerohanják Lengyelországot, elindul a lengyel menekültek áradata dél felé, Magyarországra is.

1939. szeptember 17-én a Németországgal hadban álló Lengyelországot a sztálini Szovjetunió a Ribbentrop–Molotov-paktum alapján hátba támadta. A szovjet hivatkozás szerint a lengyel állam megszűnt, ők pedig ukrán és fehér orosz vértstvéreiket akarták „megvédelmezni”. Az orvttámadás lehetlenné tette a nyugati fronton való további küzdelmet, noha a lengyel csapatok még szeptember végéig ellenálltak a német rohamoknak, a főváros, Varsó szeptember 27-én esett el. Kelet-Lengyelország, vagyis kétszáz ezer négyzetkilométer és tizenhárommillió lakos került szovjet fennhatóság alá, beleértve az ország nyugati feléből ide menekülőket is. Az itt élőket és a támadás pillanatában itt tartózkodókat a lengyel állam „megszűnése” miatt automatikusan szovjet állampolgároknak nyilvánították, így egyik napról a másikra szovjet törvényeket kezdtek alkalmazni rájuk, beleértve a sztálini Szovjetunió valamennyi „vívmányá”-t.

A Lengyelország elleni szovjet támadás után, amikor már minden ellenállás reménytelennek látszott, jelentős számú lengyel katona menekült valamely semleges állam területére, köztük legtöbben, kb. 45.000 lengyel katona Magyarországon lert menedéket.

Ekkor Magyarország formálisan még a semleges államok közé tartozott. Nem vett részt

Jékely Zoltán:

Menekülők

Csillog a küllő, táncol a lócs,
mennek az árva menekülők.
Kuksol a gyermek, fel se tekint,
anyja körülnéz: hátha megint?
Bús szeme szúrón égre mered:
nem jönnek újra a szörnyetegek?
De, íme, csend van, s ő, az egek!
A felhők alján végtelen szelíden
egy békességes barna sas lebeg.

a lengyelek elleni agresszióban, bár az ország egyre jobban a német politika uszályába kerül és hivatalosan támogatja a Berlin - Róma tengelyt, azért Teleki igyekezett megőrizni Magyarország függetlenségét.

A háború kezdetén még békét és biztonságot nyújtott Magyarország, amikor tőle északra már dúlt a háború. Rövid idő alatt több mint 100000 lengyel menekült erre a biztonságos földre. Az 1939-ben országuk elhagyására kényszerülő lengyelek számára nyitva állt az út Magyarországra. Magyarországon a II. Világháború alatt mintegy 60000 lengyel katonai és polgári menekültet tartottak nyilván. Ez év őszéig közel 32000 katonai személyt és polgári önkéntest a magyar hatóságok és a lakosság aktív segítségével francia és angol területekre evakuáltak, 12-13000 személy visszatért a megszállt Lengyel-országba. A háború végéig a Magyarországon élő lengyel menekültek száma 15000 volt. A magyar kormány gondozásába vette, a németekkel szemben meg is

védelte a menekültek tízezreit. A lengyel-magyar barátság ezáltal olyan dimenziókat nyert, amely immár több tízezer embert közvetlenül érintett. A jóindulat a magyar városokban és falvak százaiban állta ki a gyakorlat próbáját.

Amikor 1939 szeptemberében a lengyel menekültek Magyarországra érkeztek, a lakosság szívesen fogadta őket, segített az élelmezésükben, és nyíltan kifejezte az irántuk érzett szimpátiáját.

Haza helyett egy másik hazát...

A beszélgetés, amelyet Várnai Szilárddal folytattunk a lengyel menekültekről a „Lengyel év”, és a menekültek befogadásának 70. évfordulója alkalmából, nem annyira beszélgetésre sikerült, inkább egy vallomás volt, a lengyel és sváb származású szülőktől származó magyar fiú vallomása édesapjáról, Várnai Mariánról.

Josef Marian Wrana, magyarosított nevén Várnai Marián József, akit a mórahalmiak Marián papaként tiszteltek és emlegettek, miután családját elvesztette, és lengyel menekültként kb. háromszáznyolcvan társával együtt a mai Szociális Otthonban, amely 1939-ben és korábban is katonai létesítményként működött, talált átmenetileg otthonra, majd később Mórahalmon letelepedve lelt új hazára és otthonra.

Várnai Szilárd fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy ebben a háborús történelmi időszakban Mórahalom adott hazát 380 főnyi lengyel katonának,

akik közül kb. kétszázán amint alkalmuk adódott, tovább szöktek, de voltak, akik letelepedtek Szegeden és környékén, vagy az ország más területein.

- Apámék alakulata Debrecenig zárt katonai egységben, gépesített fegyverekkel felszerelve jöttek át. Debrecenben le kellett tenniük a fegyvert, csak a magasabb rangú katonatisztek tarthatták meg oldalfegyvereiket.

Így jöttek Mórahalomig. Csipak felé akarták elhagyni az országot, átlépni a határt. Horthyék azonban megállították, és különböző táborokban helyezték el őket. Nem voltak igazi hadifoglyok, csak internáltaknak. A mórahalmi (akkor Szeged Alsóközpont) mellett sok menekült és civil tábor is volt.

A mórahalmi kifejezetten katonai tábor volt. Édesapám 1939. október közepe, vége felé érkezett meg csapattársaival, és itt is maradt Mórahalmon. 1964-ben halt meg. Amit addig a családban tőle és édesanyamtól hallottam, az maradt meg emlékeimben.

Kb. 300-380 fő körüli létszámú volt egy ezred, akik itt táboroztak le.

A helyiek jól viszonyultak a menekült katonákhoz, nem bántották, nem piszkálták őket, kijártak dolgozni nagygazdákhoz, este kellett bemenniük a laktanyába, napközben mehetek bármerre. Idősebb emberek voltak, apám a fiatalabbak közül való volt, ő akkor volt 37 éves. Behívott tartalékosok voltak. A lengyelek hagyományaikhoz ragaszkodó, mélyen vallásos konzervatív emberek voltak, akik itt is rendszeresen jártak templomba. A helyiek a legnagyobb jószándékkal támogatták őket. Civil ruhákat gyűjtöttek nekik. A 380 főből kb. 200 fő elszökött Jugoszlávia felé.

Édesapám a lengyelországi galíciai területről származott, folytatódik a vallomás. Az oroszok 1939-ben megtámadták azt a részt, és el is foglalták. Háromszor ment végig a front azon a területen, hol a németek, hol az oroszok. 17 évesen vonult be, fiatal emberként Pilsudski vezetésével ment az oroszokra. A lengyelek éppolyan sorsot éltek, mint a magyarok. Védtek

Európát. 1919-ben, amikor az oroszokkal harcoltak, hadifogoly lett. 5 évig volt fogságban. 1924-ben szabadult, akkor kiment Németországba. Ott tanult szakmát, majd Amerikába ment ki dolgozni. Olajkút-fúróként a trópusokon is fúrtak kutakat. Amikor Amerikában élt és dolgozott, ott vett el egy lengyel származású nőt feleségül, és mentek haza Lengyelországba. Amerikában jó anyagi körülmények között éltek, saját Mercedest vett, azzal érkeztek haza hosszabb szabadságra.

Otthon hazájában nem volt szerencséje, rögtön behívták katonának, - szól a történet.

Autóját elrekvirálták. A háborúban mindenét elveszítette, a családját, a feleségét, a gyermekét. Csak a fényképek maradtak, amit, mint a harcoló katona, ő is a szíve fölött hordott, majd bekerültek ezek

tartózkodási engedélyt kapott. Napokig bujkált, amikor 1944-ben ideértek az oroszok, előállították, mint idegen személyt, aki nem is magyar, nem is német. Válaszút elé állították, vagy hadifogoly lesz, vagy mivel beszélt oroszul, lengyelül, németül, ukránul, itt marad tolmácsként. Kapott egy két-nyelvű igazolványt, és az orosz katonai parancsnokság megbízásából tolmácsként dolgozott.

A kapcsolat így megmaradt édesanyámmal is, akivel 1945-ben összeházasodtak. A felszabadulás után Mórahalmi Tanácsnak az alkalmazottja volt, feladatuk az volt, hogy az orosz katonai kórházakat ellássák élelemmel. A közvetlen munkatársai voltak Kazi Géza, Baltazár Péter, Pópity Etelka.

Mórahalmon azzal vívott ki magának először tekintélyt, hogy segítette a helyieket, tol-

segített, mivel ő jól tudott oroszul, és leleplezte a szerbeket.

A tolmácsolásával és emberségével sokat segített abban, hogy itt nem volt sok atrocitás.

Az oroszoknak nem tartózkodott nagyobb egysége Mórahalom térségében. Az 55-ös út 1944-45-ben felvonulási út volt, itt mentek keresztül az orosz csapatok Szekszárd fel a dunántúli harcokhoz. Mivel nem boldogultak a nyelvvel, sokszor hívták tolmácsolni.

A falu nagyon hálás volt apámnak. Idegenként befogadták. Dolgozott a Tanácsnál, majd mivel nemzetközi jogosítványa volt, a MATEOSZ-nál helyezkedett el, ott volt műszaki ellenőr. Amikor a MATEOSZ megszűnt, a gépállomáson helyezkedett el. Az első kinevezése a Gépállomás történet, itt dolgozott nyugdíjazásáig, 1963. decemberéig.

A gépállomáson sokszoros újtó volt, 21 újtását fogadták el.

Apám kezdeményezésére a Gépállomáson Kihelyezett Ipari Tanuló Iskolát szerveztek. Akik itt végeztek, gépszerező szakmát tanulhattak, és így lehettek szakmunkások. Ezekhez az évekhez hozzátartozott az is, hogy a Gépállomás nyitott a falu felé is. Az iskola és az Út-törőcsapat részére technikai segítséget nyújtott. A gazdasági

iskolában hintákat, játszóteret készítettek hulladék anyagból. A táborozáshoz szállították a felszerelést. Voltak nyílt gépállomási napok, ahol a mórahalmi gyerekek részére népszerűsítették a mezőgazdasági technikai eszközöket.

A háború utáni szolgálataiért, a tolmácsolásért, s mindazért, amellyel segítette, hogy erre-felé az oroszok nem végeztek túl nagy pusztítást 1947-ben a „Magyar Szabadság Érdemrenddel” tüntették ki, amelyet Nagy Ferenc miniszterelnöktől vehetett át.

A kitüntetését csak magyar állampolgár kaphatta meg, így azzal együtt állampolgárságot is kapott a lengyelről lemondva.

Az ötvenes évek elején Wranáról Várnaira magyarosított.

Az újításaiért és a gépállomáson végzett tevékenységéért 1952-ben „A Munka Érdemrend Ezüst Fokozatát” kapta. Itteni életét megbecsülés övezte.

Abban a rendszerben élt, ami akkor volt, abban kellett embernek maradni. Úgy tudom, apámmal sok baj nem volt. Idegenként befogadták, s kapott az elvesztett hazája helyett egy új hazát.

A visszaemlékezést lejegyezte:
Szücs Julianna



Lengyel katonák segítenek a szüreten

a képek az itteni nagy családi gyűjteménybe.

Mórahalomra mint özvegyember érkezett ezredével. Édesanyámék családjá sváb kereskedőcsalád volt. Apám több nyelven beszélt, édesanyámékkal a közös nyelv a német volt. Megismerkedtek, megszerették egymást.

A táborban már elég kevesen voltak, amikor kaptak egy új, „kemény” parancsot. Egy alkalommal apámat a szökésben való segítségért megcsípték, ezért elvitték Siklósrá. Onnan elsökött, hazajött Mórahalomra, a tábor többi lakóját addigra elvitték Rákospalotára. Ekkor jelentkezett a rendőrség, ahol ideiglenes

mácsolásával a zavaros időkben többeknek az életét mentette meg.

Egy ilyen történet, amikor Nagyistvánban egy Gaz teherjárművel utazó orosz két katonát csendőr agyonlőtt, az oroszok emiatt túszoikat szedtek, és azzal fenyegették meg a lakosságot, hogy lelövik a túszoikat, ha nem adják ki a helyieket a gyilkosokat.

Ez ügyben apámat Bajáról hívták vissza tolmácsolni, aki beszélt az orosz parancsnokságra, Szegedre, végül a túszoikat elengedték, a túlbuzgó parancsnokot pedig lefokozták.

Orosz egyenruhába öltözött szerbek többször fenyegetőztek, ilyen esetekben apám sokszor

A katona, aki nem tért haza:

De nem csak a II. világháborúban jöttek hozzánk lengyel menekültek, már az I. világháborúban is kerültek hozzánk hadifoglyok, menekült lengyel katonák.

A sors kegyetlen tréfát űzött családokkal, rendezte át életüket.

Így a mórahalmi Nógrádi Miklós családjáét is. Nógrádi Miklós a háborúban elesett Isonzónál, így férfi segítő nélkül maradt a gazdaság. A katonai parancsnokságról kirendelt fiatal lengyel katona itt kapott munkát.

A fiatal özvegyasszony és a fiatal lengyel katona idővel egymásba szerettek, majd házasságot is kötöttek. Így telepedett le az akkori Alsóközponton Csihóczki Iván, magyarosított nevén Csihóczki János, akinek a leszármazottai ma is a városban élnek és dolgoznak, a közvetlen ismerősök közül is csak kevesen tudják már, hogy a Csihóczki családnév Lengyelországban gyakori, míg nálunk az itt családra lelt egykori menekült lengyel katona leszármazottai viselik csak.

A két lengyel menekült sors között nagyon sok a hasonlóság. Közös a haza, ahonnan jöttek, mindketten Mórahalomra vetődtek, s mindkettőjüket befogadták. Az a település, amely az idegenekkel szemben mindig is gyanakvó volt, nem csak elfogadta, hanem be is fogadta mindkettőjüket, új életet biztosítva számukra a háború romjain.

Szücs Julianna

„Ovi-hírek”

Szeptember 1-én megkezdődött intézményünkben is a 2009/2010-es nevelési év, mely az eddigiekhez képest igen nagy változásokat hozott úgy gyermeklétszámot, felnőtt létszámot, mint szakmai megújulást illetően.

A kiscsoportokba 75 új kisgyermek került beíratásra, így szükségessé vált az óvoda két évvel ezelőtti hét, majd a tavalyi nyolc csoportját egy kilencedik csoporttal is kibővíteni.

A kilenc csoportban közel 250 gyermek kezd meg játékos felkészülését az elkövetkező évekre.

A gyermeklétszám növekedése magával hozta, hogy az alkalmazotti létszámot is bővíteni kellett három óvodapedagógussal és egy dajkával.

Ami szakmai megújulásunkat illeti, bevezetésre került a Kompetencia Alapú Óvodai Nevelés, melyet elnyert pályázati forrásból fogunk megvalósítani.

Mit jelent a kompetencia alapú óvodai programcsomag használata a szülők számára?

Biztosítékot kapnak a szülők arra vonatkozóan, hogy

- a program középpontjában a gyermekük áll;
- a boldog gyermekkort nem elvenni, hanem biztosítani kívánjuk a gyermekeik számára;
- a program alkalmazása során a gyermekük illeszthető lesz a következő oktatási folyamat-hoz, az iskolához;
- gyermekük komplex képességei fejleszthetők;
- figyelembe veszi a gyermeke egyéni és életkori sajátosságait;
- értékeli gyermeke azon tulajdonságait, amelyek csak rá jellemzőek;
- gyermekével megtanítják értékelni a másik gyerek másságát is;
- a hangsúly a különböző módszerekkel történő egyéni fejlesztésen van;
- gyermekük nevelő-fejlesztő intézménybe jár;
- a szabad játék megmarad a nevelés egyik eszközének;
- a program figyelembe veszi a szülők észrevételeit is.

Nevelési év elejével kapcsolatos információk:

Mit jelent a kompetencia alapú óvodai programcsomag használata a fenntartó számára?

- A fenntartó bizonyos nyert a felől, hogy
- az általa fenntartott intézmény szakmai elismerésben részesült azáltal, hogy a pályázat nyertes intézményei közé tartozik
- biztosított az óvoda pedagógusainak a szakmai ingyenes továbbképzése;
- az általa elfogadott és támogatott óvodai helyi nevelési program a kompetencia alapú óvodai programcsomag használata kapcsán nem sérül;
- a fenntartása alatt működő óvoda alap-és speciális feladatait a továbbiakban is teljesíteni tudja;
- a programcsomag alkalmazása plusz anyagi terhet nem jelent számára;
- az óvoda Alapító okiratának belső tartalmi változtatására nincs szükség a kompetencia alapú óvodai programcsomag alkalmazása miatt;
- az óvodát továbbra is a gyermekközpontúság, a gyermeki személyiség értéként való kezelése jellemzi;

Mit jelent a kompetencia alapú óvodai programcsomag használata az óvodapedagógusok számára?

Lehetőséget a

- gyermekek képességszintek, képességfajták szerinti fejlesztésére;
- az óvoda-iskola átmenet, az inkluzív pedagógia, a játék, az érzelem és az erkölcs új tartalmú megközelítésére;
- saját kompetens személyiséggé válási folyamatának a megsegítéséhez;
- holisztikus látásmód kialakítására, fejlesztésére;
- kulturális identitás megtartására;
- a szakmai elismerésre;
- az ön-és továbbképzésre;
- pedagógiai-, módszertani szabadság megélésére;
- programcsomag alkalmazása során megélt pedagógiai jellegű tapasztalatok kicserélésére;
- pedagógiai innovációban való részvételre;
- programcsomag fejlesztésében való részvételre a program tesztelése, véleményezése, értékelése kapcsán;
- programcsomagban rejlő élmények szerzésére és megélésére;
- kiegészítő szindrómájának elkerülésére.

Szeptember havi óvodai programok:

■ **Szeptember 11-én** délután a 20 éves város program-sorozat keretén belül ünnepi **intézményünk fennállásának 70 éves évfordulóját**. Ekkor kerül ünnepélyes keretek között sor az új csoportszoba és tornaszoba átadására, valamint az óvoda kollektívája ünnepi műsorral készül a neves esemény alkalmából.

■ **Szeptember 23-án** a takarítási világnap alkalmából ismét megszervezzük a **papírgyűjtést**. Kérünk mindenkit, nem csak a szülőket, a szomszédokat, ismerősöket, barátokat is, hogy gyűjtögessék a reklámújságokat, szórólapokat, kártyákat stb., mert ez által a gyermekeket támogatják, ugyanis a papírért kapott pénzből játékokat, fejlesztő eszközöket tudunk vásárolni részükre.



Kellemes óvodában eltöltött évet kívánok gyermekeknek, szülőknek egyaránt!

Az intézmény kollektívája nevében:
MÓDRA ISTVÁNNÉ
óvodapedagógus

MI – Mórahalmi Ifjúság Hírei



TAKT 2009.

Idén is megrendezésre került testvérvárosunkban, Temerinben a 30. TAKT, azaz a Temerini Alkotóműhely és Képzőművészeti Tábor, melyre idén Mórahalom is meghívást kapott.

A július 26-tól augusztus 2-ig tartó rendezvény ismét Hevér János - egykori alapító tag - tanyáján kapott helyet Szőreg mellett, a Jegricska folyó közvetlen partján, festői helyen, messze a várostól. A téma a tanya és közvetlen környezete, valamint a folyópart volt. A tábor szervezője, Utcái Dávid meghívására városunkból Gárgyán Alexandra és jómagam, Kois Nóra, valamint Kisvárdai Mira és Meyer Eszter Virág látogattunk el. Egy teljes héti élveztük a nomád életmód (szabadtéri tusolás, ahol feketére festett hordókból folyt a víz, és fél kézzel nekünk kellett engedni, étkezés a szabadban vagy sátor alatt egy tányérból, ugyanazokkal az evőeszközökkel enni és ugyanabból a pohárból inni mindvégig, sátorban és hálózsákban aludni, fürde-

ni bármikor a folyóban, a szabadban alkotni stb.) nyújtotta változatosságot, melyet néha persze megzavartak a szúnyogok. Áram sem volt, csak ha bekapcsolták a generátort. Az ételeket két néni főzte nekünk, legnagyobb részt igazi szerb fogásokat.

A kb. 30 fős táborban rengeteg új embert és művészt ismerhettünk meg, és egymás segítségével ki is próbálhattuk azokat a technikákat (pl. festés, grafika, rézkarc, agyagozás, szobrászat, fotózás stb.), amelyekben a másik már otthonosan mozog. Jobban bele tudtuk élni magunkat az alkotásba ebben a nagy csendben, szabadon, mint általában itthon, vagy az iskolában. Esténként mind a táborvezető köré gyűltünk, kukoricát sütöttünk, énekeltünk, beszélgettünk. Közben új barátságok, dalok, élmények történetek, születtek. Az utolsó napon táborbontás után jött értünk Csányi László alpolgármester úr, aki hazavitt minket és vendégeinket.

Nagyon jól éreztük magunkat, ezúton is köszönjük Temerinnek a teljes ellátást és segítőknek ezt a nagy élményt!

Kois Nóra

Cacao Club Ifjúsági Ház PROGRAMAJÁNLÓ

Az iskolakezdés után is a nyári nyitva tartással várja a fiatalokat a Cacao Club Ifjúsági Ház. Továbbra is várjuk ötleteiteket, programjavaslatokat – legyen az buli, kirándulás, sport, kézműves-, vagy táncfoglalkozás.

WebKávézó hétfőtől szombati 12-19.30 óráig tart nyitva

Jogpont – ingyenes jogsegély szolgáltat minden hónap 4. csütörtökén fogadja az érdeklődőket 11-15 óráig

Ifjúsági Iroda – hétfőtől péntekig 8-16 óráig

Játéklehetőség – ingyenes csocsó és biliárd várja a fiatalokat

Tánc- és sportoktatás – Arlechino Egyesület modern tánc, majoretta, női torna foglalkozásai

Friss hírek, információk:
www.ifusag.morahalom.hu
www.ifusag.homokhat.hu

Tóth Menyhért élete utolsó kiállítása Mórahalmon

Tóth Menyhértet 1979-ben fedezte fel magának a szülőfalu, Mórahalom. Élete első mórahalmi kiállítása 1979. augusztusában volt, ekkor már befutott festő, de sajnos ez a kiállítás egyben élete utolsó kiállítása is. 1980. január 8-án elhunyt.

A hajdani kiállításnak és a vele való találkozásnak immár 30 esztendeje. Ez idő alatt mennyire került közel hozzánk Tóth Menyhért művésze, ismerjük-e, szeretjük-e a kötelező tiszteleten túl?

Ahhoz, hogy igazán megismerjük őt, megértsük, megszeressük művészetét, kellenek az évfordulók, kellenek a megemlékezések, ismernünk kell életét, sorsát.

Hányatott sorsú ember volt ő, az élet nagyon mostohán bánt vele. Amikor az életrajzát olvastam, kialakítottam magamban egy képet arról, hogy milyen ember lehetett. Szomorú portré volt ez. Aztán róla szóló anekdoták kerültek a kezembe, és ez teljesen meglepett. Kétszer néztem meg, hogy biztosan jó szöveg van-e előttem, biztosan róla szólnak-e a sorok. Mert nem akartam elhinni: egy jó humorú, életigenlő, eredeti ember állt előttem, aki keresi a társaságot, és egyáltalán nincsen haragban a világgal. Pedig neki aztán lett volna miért zsörtölődni. De nem tette. Élt, és festett.

Be kell vallanom, nem értek a festészethez. De ahogyan a magyarázza, ahogyan egy-két idézetet olvastam tőle saját képeiről, már másként tekintek ezekre a képekre.

„Ég, föld
Megáll egymagában
Velem szökik virágba
Fölfordulok,
azt sem bánom:
Életem túl van a halálon.”
(Tóth Menyhért)

Rányítja az ember szemét a lényegre. És nem csak festett, verseket is írt. Találtam tőle verstördékeket, köztük nagyon jókat is. Ahogyan az édesapjáról ír, vagy a hivatásáról, abban éppúgy előjönnek azok a határozott ecsetvonások, mint a festészetében, és eleven képeket vetítenek elénk.

Tele vagyunk évfordulókkal. Idén a mórahalmi kiállításának van 30. évfordulója. Ez volt az első kiállítása itt, szülőfalujában, és ez volt egyben életében utolsó kiállítása is. Jövőre halálának lesz 30. évfordulója, amire természetesen rendezvényekkel készülünk majd. De idén is lesz egy bemutató, főként nem tőle, hanem róla. Szeptemberben a könyvtárban kerül megrendezésre egy fotókiállítás életéről, és műveiről. Jöjjenek el, és ismerjék meg Tóth Menyhértet úgy, mint én! Többé nem csak egy öregembert látnak majd a képeken, aki fest. Hanem a festőt és az embert, akit igazán van miért csodálni és tisztelni.

BERTA GYULÁNÉ
könyvtáros

Szeretettel meghívjuk a „Tóth Menyhért élete” című emlékkiállítás megnyitó ünnepségére!



A rendezvény helye:
Tóth Menyhért Városi Könyvtár és Közösségi Ház
6782 Mórahalom, Röskei út 2. • Ideje: 2009. szeptember 13. 13³⁰

DICSÉRTESSEK A JÉZUS KRISZTUS!

Bencés szakképző iskola Mórahalmmon

Két nagy ünneppel zárult a nyári szünidő.

Augusztus 15-én, Nagyboldogasszony ünnepén megemlékeztünk Szűz Mária mennybemeneteléről, ahogy Isten őt a mennyi dicsőségbe emelte.

Augusztus 20-án, Szent István király ünnepére ismét zsúfolásig megtelt a templom. A gazdakör szervezésében, polgármester úr és a képviselők jelenlétében megemlékeztünk az államalapításról és első szent királyunkról. Ezt követően megáldottuk az új kenyereket, és a kisebb kenyereket, amiket Varga Ferenc és a pékség ajánlott fel az egyház számára, így mindenki vihetett otthonába is. Köszönjük a Varga családnak!

Szeptemberrel elkezdődött az iskola, minden diákot várunk a hittanórákra, és a szentmisékre. Minden osztálynak külön lesz hitoktatása. Heti 1 vagy 2 órában. Továbbra is a diákmissze vasárnap 8 órakor lesz. Erre várjuk a diákokat. Elsőáldozni 4. osztályos kortól lehet, bérmálkozni pedig 8. osztálytól. Házasságkötéshez továbbra is kell a bérmálás.

*Mindenkinek
szép tanévet kívánok
és mindenkire
Isten áldását kérem!*

Joó Balázs plébános

Városunk is képzőhelye lesz a Bencés Gimnázium és Szakképző Iskola most induló szakképzési programjának, melynek keretében ingyenes tanfolyamok indulnak esti képzési rendben.



A bencés rend az eddigi pannonthalmi központú, főként gimnáziumi oktatását bővíti ettől a tanévtől három újabb telephellyel és több kisebb képzőhellyel. A tanítás terén több mint ezer éves magyarországi múltra visszatekintő iskola a Miskolcon, Szegeden és Budapesten elindított ingyenes szakmai képzésekkel a 14-18 éves, illetve a 18 év feletti, felnőtt korosztály számára egyaránt szeretné felkínálni a szakmatanulás lehetőségét a keresztény értékrenddel egyetemben.

Bár az iskola a katolikus hit elvei és távlatai szerint tevékenykedik, mégsem csak vallásos embereket várnak diákjaik közé, hanem az intézmény nyitva áll mindenki számára, akik el tudják fogadni az általuk hirdetett értékeket és nevelési célokat.

Szegeden többek között irodai asszisztens, számítógépszerelő, marketing- és reklámügymintéző, gazdasági informatikus, idegen nyelvi kommunikátor, pénzügyi szakügymintéző, kereskedelmi szakmenedzser szakképesítést szerezhetnek nappali és esti képzéseken.

Mórahalmmon az általános iskolában tartandó kurzusokat érettségizettek számára hirdeti meg, amely esti rendszerű

képzésben heti 2-3 délutáni alkalmat jelent.

Az itteni ingyenes angol nyelvi és számítógép-kezelői tanfolyamokra a következő módon jelentkezhetnek:

– személyesen: hétfőtől péntekig 10–17 óra között Szegeden a Gábor Dénes Gimnáziumban (Mars tér 14.)
– telefonon: (30) 8468 485, (30) 606 2175, (30) 907 6972

– interneten: <http://szakkepzes.phbences.hu>
– e-mailen: bencesiskola@gmail.com

Jelentkezési határidő:

2009. szeptember 15.

MÁRTON GÁBOR
sajtófelelős

Miért érdemes hozzánk jelentkezni?



...mert jól használható, Magyarországon és az Európai Unióban is elismert szakképesítéseket lehet szerezni,

...mert nálunk kihasználhatóak az iskolai rendszer előnyei (pl. diákigazolvány), annak hátrányai nélkül,

...és nem utolsósorban: mert nálunk az oktatás ezeréves hagyomány!

Főszezon belföldi turisztikai kiállítás és szállásbörze

Ismét divat lett itt-hon utazni. Nyáron és a hosszú hétvégéken szinte kiürül Budapest és a többi nagyváros, az üdülőhelyeken, élményfürdőkben pedig egy tüt sem lehet leejteni.

A belföldi turizmus dinamikus fejlődését jól mutatja, hogy évről évre növekszik a magyar utazók által határainkon belül eltöltött vendégszakáinak száma, és egyre népszerűbb az üdülési csekk is.

A belföldi turizmusnak 2007 előtt mégsem volt alkalma önálló kiállítási megjelenésre, a magyarországi szálláshelyek, szolgáltatók rendszerint a külföldi utakat kínáló utazási irodák, egzotikus tájak mellett mutatkozhattak be a szakvásárokon. Egészen addig, amíg útjára nem indult a Főszezon című kiállítás.

A Főszezon nemcsak a rendhagyó időpontválasztással hívja fel magára a figyelmet, hanem azzal is, hogy a szokásos standok helyett itt barátságos faházakkal találkozhatnak a látogatók. A „Falú a város felett” jegyében a szervezők 2008-ban már igazi kis falut varázsoltak a Westend Millennium tetőkertjébe.

Mórahalom Város Önkormányzata illetve az Erzsébet Gyógyfürdő természetesen idén is képviselteti magát a kiállításon.

Renault twingo

1200 cm³ benzines
autó **38 000** km-rel
megkímélt állapotban
1.100.000 Ft-ért eladó.
Érd.:

Dr. Sebők Zsuzsanna
06-30/493-0920

Pentagram Földmérő Mérnöki Iroda

Szeged, Attila u. 7. 1/3.
Tel. / fax: 62/317-343
Mobil: 30/554-4346

Rövid határidővel
vállalunk:

- ◆ Megosztási
- ◆ telekhatár-rendezési
- ◆ épületfeltüntetési,
- ◆ művelési ág
- ◆ változási vázrajzok
- ◆ telekhatár kitűzések



www.tennisz555.mlap.hu
+36 30 9 581 581

Németórát németnél!

Tolmácsolást, szervezést,
vendégkísérést, angolórát.
DM Utz Friedrich, 06-20/914-5995

Villany- szerelés!

Épületek:
Új családi házak,
Épületek,
Tanyák szerelése.

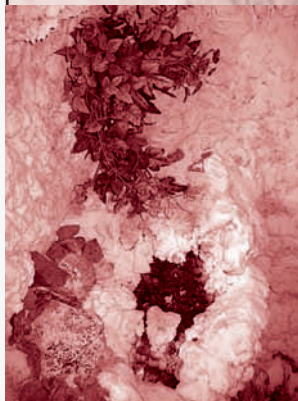
**Démász
Partnerszerelés:**
Új csatlakozások
kiépítése,
Fogyasztás mérőhelyek
kialakítása,
Rossz mérőhelyek
rendbetétele.

Mérések:
Érintésvédelmi,
erősáramú
berendezések,
villámvédelmi
felülvizsgálatok.

Sprokk Zsolt
Tel.: 06-20/576-09-54

SÓBARLANG

- AZ EGÉSZSÉGES ÉLETÉRT



Bemutkozásunk előtt néhány gondolat a sóterápiáról:

Számos történelmi tény, adat bizonyítja a só játékony hatását. Érdekességként említhető, hogy a sóbányára ítélt rabok igen magas életkort értek meg, és a fennmaradt források tanúsítják, hogy szervezetük egészséges volt. A világ különböző pontjain évszázadok óta alkalmazzák a sós levegőt stresszoldásra, valamint a reumatikus és légúti betegségek (pl. asztma, allergia) gyógyítására.

Mi ezt hoztuk el Önöknek Mórahalomra!

Sóbarlangunk különlegessége, hogy a sóterápia fentebb ismertett előnyeit fényterápiával fokozzuk, és gondoskodunk arról is, hogy a kezeléssel töltött idő ne tűnjön hosszúnak: igény szerint zenés természetfilmeket, szórakoztató mozifilmeket, gyerekeknek mesét vetítünk. Szakemberek ajánlása szerint a sóterápia alkalmazása kúraszerűen javasolt, érdemes legalább 10 alkalommal igénybe venni a tartós hatás eléréséhez. Egy alkalommal minimum fél órát kell a sóbarlangban tölteni. Eddigi tapasztalataink kedvezőek: saját magunk is allergiával küszködünk, de az idei évben gyógyszerek nélkül is tünetmentesek tudtunk maradni, és ugyanezt halljuk vissza a hozzánk járó vendégektől is.

Ha felkeltettük érdeklődését, hívja a
06 30/619-7908-as telefonszámot,
nézze meg honlapunkat (www.moraso.atw.hu) vagy
LÁTOGASSON EL HOZZÁNK SZEMÉLYESEN
(Mórahalom, Dózsa György utca 1.)!
Köszönjük, hogy elolvasta bemutatkozásunkat!
Üdvözlettel: a Sóbarlang üzemeltetői

AJÁNDÉK KUPON

100 Ft értékben

Felhasználható a Mórahalmi
Sóbarlangban jegyvásárlásra
2009. szeptember 25-ig

www.netgyogymod.mlap.hu

MATUZSÁLEM®
Természetgyógyász
RENDELŐ
Akupunktúra
Gyógymasszázs
Reflexológia

+36 30 9 581 581

+36 30 9 581 581

Építésztervezés
www.ic555.mlap.hu

MUNKAVÉDELEM *Allás*

A megoldás kulcsa...

Új **biopton** lámpa
szinterápiával külön-külön is
eladó. Érd.: 06-30/455-3707

Mórahalmi KÖRKÉP

MÓRAHALOM VÁROS
TÁJÉKOZTATÓ KIADVÁNYA
Felelős szerkesztő: Szűcs Julianna
Szerkesztőbizottság tagjai:
Hargitai Imre, Kalmár István,
Kosztzy Gyuláné, Pipicz Mihályné,
Rozsnyainé Hódi Mária
A szerkesztőség címe:
Mórahalom Város Önkormányzat
Tóth Menyhért
Városi Könyvtár és közösségi Ház,
6782 Mórahalom, Rózskei út 2.
Telefon, fax: 62/281-441
Kiadja: Mórahalom város
Önkormányzat, Tóth Menyhért
Városi Könyvtár és Községi Ház
Felelős kiadó: Zsiros Annamária
Készült: Agent Print Kft.
nyomdában, 700 példányban

Tropikárium és Szentendre

Nagy volt az izgalom a Gondozási Központban. Budapestre készültünk, a Tropikáriumba és a Szentendrei Skanzenbe.

R eggel 9-kor indultunk, a busz hangos volt a vidám nevetéstől. Az úton mókás történetekkel múltattuk az időt. 10 óra körül érkezünk meg a Campona Bevásárló Központ bejárata elé. Jól esett már kinyújtóztatni elgémberedett tagjainkat. Persze akkor még csak sejtettük, hogy milyen fárasztó nap vár ránk, de a látvány a Tropikáriumban lenyűgöző volt, minden fáradtságot megért.

A csoda a bejáratnál kezdődött, és egészen az utolsó akváriumig tartott. Szinte az első lépéstől kísérték minket a különböző egzotikus madarak, és az indákon úgráló selyem-majmok. A beók / seregélyféle madarak / hangos rikácsolással próbálták minket tovább terelgetni.

Először a magyar faunával ismerkedtünk meg, ahol álló- és folyó vízi élővilágunkat láthattuk. Az akváriumok mellett elhaladva egy esőerdő kellős közepébe csöppentünk. A fából és kötélből készült kis híd, a csillogó aláhulló vizesés, a kis patakban úszkáló aranyhalak, a parton sütkérező 3 m-es alligátor, no és a fény- és hangeffektek, mind- mind egy piciny kis esőerdőbe varázsoltak minket.

Az édesvízi akváriumokban piranják, delfinfejű halak, sügerek, kékrákók és még ki tudja mennyiféle különleges hal úszkált. A brakkvízben, más néven felsős vízben többek között indiai foltos sügér és pöttyös gombhal rajokban gyönyörködhattunk.

Szó szerint a legnagyobb látványosságot a sós vízi cápák akváriuma keltette. Miközben a 13 méter hosszú látványalagúton átsétáltunk, ezek a fenséges állatok a fejünk felett úszkáltak. A barna szirti cápa, a leopárd cápa, a homoki tigris cápa úgy tűnt, békésen megfértek egymással és a körülöttük pompázó naphalakkal, jihalak-



kal. Később megtudtuk, hogy a bűvárok hetente kétszer etetik őket, ennek ellenére olykor előfordul, hogy apró kis lakó-társaikat is vacsorának nézik.

Nehéz volt ott hagyni ezeket a méltóságos állatokat, gondozottaink a szétszórtan elhelyezett padokon pihenve nézték a nem mindennapi látványosságot.

Tovább haladva a sós vízi akvárium olyan élményt nyújtott, melyet csak a mesében láthatunk. A lágyan ringatózó korallok, élőkövek között kergetőző tűzhalak, bohóchalak, sziklahalak a szivárvány összes színében pompázó varázslatos, kicsi tenger látszatát keltették. Gyönyörű volt!

És végül ne felejtjük el megemlíteni a Rája simogatót, ami a legbájosabb színfoltja volt ennek a közel 3000 m²-es tengeri akváriumnak. A gyerekek versengve bujkáltak az apró kis alagútba, ahonnan alulról is megcsodálhatták ezeket a különleges állatokat, melyek a hasuk felől nézve igazán kedves „arcú” lények.

Mivel az idő nagyon szorított bennünket, tovább kellett mennünk Szentendre felé. Jól esett a pihenés a klímás buszon. Ellátottaink, bár nagyon elfáradtak, mégis izgatottan várták a következő érdekességet, a Szentendrei Skanzenet.

Gyorsan megbedeltünk egy kis étteremben, majd a Skanzen vonat állomására mentünk. A vonat egyetlen kocsiból állt, igazi nosztalgia hangulatot

keltve. Berendezése az 1930-as éveket idézte, személyzete, egy kalauz és egy masiniszta korhű öltözetben fogadtak minket. Barátságos, közvetlen viselkedésük mindenki arcára mosolyt csalt. A fel-és leszállás ugyan okozott egy kis gondot, de némi találékonysággal azért megoldottuk a problémát. És az utolsó felszállónál láss csodát: egyszer csak előkerült egy automataemelő is.

A nosztalgia vonaton utazva élvezhettük a gyönyörű tájat és

az egyes tájegységeket. Sajnos, az idő rövidsége miatt csak a Felföldi és a Felső-Tiszavidéki mezővárosokat nézhettük meg közelebbről. Az 1800-as években épült házakban eredeti szekrények, komódok, ágyak, a konyhában szabadkémény, a gazdagon díszített tűzhelyen és falakon kézzel festett agyagedények. A vendégszoba, más néven vizit szoba a kornak megfelelően berendezve eklektikus bútorokkal, Thonet székekkel.

Nagyon sajnáltuk, hogy a többi tájegységre már nem jutott idő, mert indulni kellett vissza.

A csendben suhanó busz gyorsan elringatta a fáradtabakat. Ők békésen szundikáltak, miközben a busz hátuljában vígan szólt a nóta. Besötétedett, mire hazaértünk.

Úgy gondolom, a hosszú, de élményekben gazdag nap mindannyiunk számára felejthetetlen marad. A közös kirándulás, a szorosabbra fonódott barátságok örök emlékként élnek tovább szívünkben.

HORVÁTHNÉ DÉKÁNY ERIKA

Mórahalmi sakkozó sikere!



A közelmúltban megrendezett „VII. Szatymaz Kupa” sakkversenyen mórahalmi versenyzők is részt vettek. A 30 sakkozó nívós csatákat vívott az Élő pontszerző versenyen. Közülük **Molnár Jenő** a 4. helyen végzett, melyet egy szép emlékszerleggel jutalmazott Szatymaz község. **Antal Mihály** a középszerűben végzett.

KOIS JÁNOS